

XIV FORUM
FINANSÓW
PUBLICZNYCH

21-23.11.2022 r.

Sprawozdawczość z zakresu operacji finansowych

Prowadząca: Lucyna Kuśnierz

Podstawa prawna

- ▶ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia **17 grudnia 2020 r.** w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (**DzU z 2020 r., poz. 2396 ze zm.**)
- ▶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia **20 grudnia 2021 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (**DzU z 2021 r., poz. 2431**)

Zasady ogólne

- ▶ Sprawozdania Rb-Z, Rb-UZ, Rb-N i Rb-ZN są sprawozdaniami wykorzystywanymi do celów statystycznych.
- ▶ Wymienione sprawozdania przedstawiają stan na koniec okresu sprawozdawczego, a nie przepływy w okresie sprawozdawczym.
- ▶ Jednostki sporządzają sprawozdania w zakresie, w jakim zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą zaciągać określone zobowiązania albo posiadać należności lub wybrane aktywa finansowe ujmowane w tych sprawozdaniach.

Zasady ogólne

Sprawozdania w zakresie operacji finansowych sporządza się na podstawie:

- ▶ ewidencji księgowej jednostki;
- ▶ sprawozdań;
- ▶ innych wiarygodnych dokumentów poświadczających istnienie danego zobowiązania lub należności.

Zasady ogólne

- ▶ Wszystkie jednostki sektora finansów publicznych po zakończeniu każdego kwartału powinny obowiązkowo sporządzać i składać właściwym odbiorcom sprawozdania **Rb-Z i Rb-N**.
- ▶ Obowiązek ten jest aktualny nawet wówczas, gdy np. na koniec kwartału jednostka nie ma żadnych zobowiązań lub należności, które byłyby wykazywane w tych sprawozdaniach. W takich przypadkach należy złożyć sprawozdania zerowe (negatywne).
- ▶ Jednostka nie sporządza sprawozdania **Rb-UZ**, jeśli nie ma zobowiązań podlegających wykazaniu w tym sprawozdaniu.

Zasady ogólne

- ▶ **GENERALNA ZASADA:** Sprawozdania w zakresie operacji finansowych powinny być **sporządzane w postaci elektronicznej** i opatrywane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.
- ▶ Do sprawozdań za pierwszy kwartał 2022 r. oraz sprawozdań za kolejne okresy sprawozdawcze należy stosować zmienione przepisy. To oznacza, że również sprawozdania **wszystkich samorządowych jednostek organizacyjnych** powinny być obowiązkowo **sporządzane** w wersji elektronicznej.

Zasady ogólne

- ▶ Zgodnie z § 9 ust. 9 rozporządzenia **samorządowe jednostki budżetowe, w tym jednostki obsługujące, oraz samorządowe zakłady budżetowe przekazują** zarządowi JST sprawozdania **wyłącznie w postaci elektronicznej** opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, z wykorzystaniem aplikacji wskazanej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów lub w plikach elektronicznych zgodnych ze strukturami udostępnionymi na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów.
- ▶ Tracą moc zarządzenia organów wykonawczych JST podjęte w poprzednim okresie!

Zasady ogólne

- ▶ Kierownicy jednostek sporządzają sprawozdania jednostkowe, łączne oraz zbiorcze i przekazują je odbiorcom tych sprawozdań w terminach umożliwiającym sporządzenie sprawozdań łącznych lub zbiorczych.
- ▶ W przypadku braku możliwości terminowego przekazania sprawozdań, spowodowanego nieprawidłowym działaniem systemu informatycznego, sprawozdania przekazuje się najpóźniej pierwszego dnia roboczego następującego po dniu usunięcia **awarii**.

Termin powstania zobowiązania

- ▶ W sprawozdaniu Rb-Z przez pojęcie „zobowiązania długoterminowe” rozumie się zadłużenie, którego pierwotny termin spłaty czy też wykupu jest dłuższy niż rok.
- ▶ Przez pierwotny termin zapadalności (tj. spłaty lub wykupu) należy rozumieć wynikający z umowy termin, do końca którego dłużnik zobowiązał się spłacić dane zobowiązanie, niezależnie od harmonogramu spłat.
- ▶ Według pierwotnego terminu zapadalności klasyfikuje się zobowiązania na podstawie terminu ostatecznej spłaty względem terminu powstania zobowiązania.

Termin powstania zobowiązania

- ▶ Jeżeli zobowiązanie jest spłacane w ratach, do ustalenia zapadalności brana jest pod uwagę data spłaty ostatniej raty.
- ▶ W przypadku gdy nastąpiła zmiana umowy, za pierwotny termin spłaty zobowiązania uznaje się nowy termin wynikający ze zmienionej umowy, liczony od momentu powstania zobowiązania.

Kredyty i pożyczki

- ▶ Zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych do tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki” zalicza się w pierwszej kolejności zobowiązania wynikające z zaciągniętych kredytów i pożyczek (*sensu stricto*).
- ▶ W sprawozdaniu Rb-Z jako zobowiązania jednostki wykazujemy między innymi:
 - faktyczne zadłużenie, a nie kwoty wynikające z podpisanych umów;
 - zadłużenie z tytułu kredytu zaciągniętego na rachunku bieżącym i nadal niezwróconego – według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

Kredyty i pożyczki

- ▶ Do tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki” zalicza się również zobowiązania wynikające z umów sprzedaży, w których cena jest płacona w ratach (tzw. sprzedaż na raty).
- ▶ Zaliczanie zobowiązań, które wynikają z zawartych umów sprzedaży na raty, do państwowego długu publicznego nie jest uzależnione – w świetle obowiązujących przepisów – od terminu płatności rat. W konsekwencji „pożyczka” zostaje przypisana nabywcy z chwilą wydania mu rzeczy, a moment przeniesienia własności w sensie prawnym nie jest istotny.

Kredyty i pożyczki

Ponadto do tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki” zalicza się zobowiązania wynikające z:

- ▶ umów leasingu zawartych z producentem lub finansującym, w których ryzyko i korzyści z tytułu własności są przeniesione na korzystającego z rzeczy (tzw. leasing finansowy);
- ▶ umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu;
- ▶ umów o partnerstwie publiczno-prywatnym i **umów o poprawę efektywności energetycznej**, w przypadku gdy taka umowa ma wpływ na poziom długu publicznego;
- ▶ papierów wartościowych, których zbywalność jest ograniczona (tzn. nie istnieje dla nich płynny rynek wtórny), z wyłączeniem akcji oraz innych papierów udziałowych.

Przyjęte depozyty

„Przyjęte depozyty” to zobowiązania wynikające z depozytów:

- ▶ przyjętych na rachunek jednostki;
- ▶ ujmowanych w planie finansowym jednostki;
- ▶ będących środkiem finansowania np. spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań lub niedoboru środków danej jednostki.

Przyjęte depozyty

- ▶ Jako depozytów nie należy wykazywać depozytów mających charakter gwarancji należytego wykonania zobowiązania (np. kaucji mieszkaniowych, depozytów przyjętych przez jednostkę sprawozdającą się w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów), gdyż tego typu depozyty nie służą sfinansowaniu deficytu ani długu jednostki.
- ▶ Przyjęte depozyty stanowią zobowiązania finansowe, głównie instytucji sektora bankowego. Pojawiają się jednak także w innych sektorach, np. w wyniku lokowania przez jednostki wolnych środków u Ministra Finansów.

Zobowiązania wymagalne

- ▶ Zobowiązania wymagalne to wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone.
- ▶ Są to głównie zobowiązania wynikające z dostaw towarów i usług (np. faktur niezapłaconych w terminie), prawomocnych orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji.

Zobowiązania wymagalne

- ▶ Kategoria ta nie obejmuje zobowiązań wymagalnych z tytułu papierów wartościowych, pożyczek i kredytów oraz przyjętych depozytów, a także **odsetek za opóźnienie** od wymagalnych zobowiązań.
- ▶ Zobowiązanie staje się wymagalne (w rozumieniu rozporządzenia), licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie.

Zobowiązania wymagalne

- ▶ Jeśli dojdzie do zawarcia ugody pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem, w wyniku czego zobowiązanie uprzednio wymagalne zostanie zrestrukturyzowane (tj. wierzyciel wyznaczy nowy harmonogram spłat), zobowiązanie przestanie być wymagalne i nie będzie należało wykazywać go w wierszu E4 sprawozdania Rb-Z.
- ▶ W przypadku gdy termin spłaty zrestrukturyzowanego zobowiązania wykracza poza jeden rok, licząc od pierwotnego terminu powstania zobowiązania do płatności, takie zobowiązanie może spełniać przesłanki umowy nienazwanej kwalifikowanej do kategorii „kredyty i pożyczki”.

Zobowiązania wymagalne

ZMIANA!

W kategorii „zobowiązań wymagalnych” powinny być wykazywane również niezwrócone w terminie depozyty mające charakter gwarancji należytego wykonania zobowiązania (np. kaucje mieszkaniowe, depozyty przyjęte przez jednostkę sprawozdającą się w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów).

Wartość nominalna należności

- ▶ W części A sprawozdania Rb-N należy wykazać wartość nominalną należności oraz wybranych aktywów finansowych (zwanymi dalej należnościami) jednostki na koniec danego okresu sprawozdawczego według:
 - poszczególnych tytułów (układ przedmiotowy) oraz
 - grup dłużników (układ podmiotowy).
- ▶ Do wartości nominalnej należności nie dolicza się odsetek, opłaty prolongacyjnej, kosztów upomnienia i innych należności ubocznych.
- ▶ Wartości należności nie powinny się pomniejszać o odpisy aktualizujące ani o podatek VAT.

Gotówka

- ▶ Przez pojęcie „gotówka” rozumie się stan gotówki w kasie jednostki wraz z pogotowiem kasowym. Wartość tych aktywów finansowych należy zaprezentować w grupie jednostek, do której należy jednostka sporządzająca sprawozdanie.

Środki pieniężne w drodze

- ▶ Środki pieniężne pobrane z kasy i przekazane do wrzutni nocnej banku, ale jeszcze niezaksięgowane na rachunku bankowym powinny być wykazane w sprawozdaniu Rb-N jako depozyt w wierszu N3.2 „depozyty na żądanie”, chyba że jednostka przekazała tę gotówkę na depozyt terminowy, który jest ujmowany w wierszu N3.3 „depozyty terminowe”.
- ▶ Wyjątkiem jest **gotówka w drodze przekazywana przez państwową jednostkę budżetową** na jej rachunek bieżący. W tym przypadku – do momentu zapisania środków pieniężnych na rachunku bieżącym – powinny być one wykazywane w wierszu N3.1 „gotówka” (wartość nominalna gotówki w kasie jednostki według stanu na dzień sprawozdawczy).

Przykłady wykazywania należności

Prawidłowe prezentowanie w sprawozdaniu Rb-N:

- ▶ nadpłat;
- ▶ zaliczek;
- ▶ refundacji;
- ▶ należności z tytułu sprzedaży nieruchomości, lokali;
- ▶ należności z tytułu najmu, dzierżawy...

XIV FORUM
FINANSÓW
PUBLICZNYCH

21-23.11.2022 r.

Dziękuję za uwagę